

۱۴
صیانت از باروری
پیش از نبرد با سرطان

۱۵
تب استخوان‌شکن
سوغات پشه آئدس

۱۶
آب آشامیدنی
با طعم فاضلاب

نگاهی به وضعیت دانشگاه‌ها و دانشجویان در روزی که به نام دانشجوها نامگذاری شده است

سیر کاهشی جمعیت دانشجو

میثم اسماعیلی
جامعه

بگذریم از این که حالا دانشجوبودن چندان هم تفاخری ندارد اما روزگاری در ایران دانشجو نمادی از سختکوشی و تلاش محسوب می‌شد و این رویه با توجه به جمعیت رو به گسترش دانشجویان (با توجه به رسیدن دهه‌شصتی‌ها به زمان تحصیلات آموزش‌عالی) به یک نوع سبک‌زندگی تبدیل شده بود، هر چند از مظاهر آن سبک‌زندگی دیگر فقط پوسته‌ای باقی‌مانده اما هنوز هم بسیاری وقتی می‌خواهند از قناعت و تلاش مثالی بیاورند از اصطلاح «زندگی دانشجویی» وام می‌گیرند. در طول چهار دهه گذشته اما اتفاقات بسیاری درباره جمعیت دانشجویی افتاده است، از رشد قارچ‌گونه دانشگاه‌ها در ایران که باعث افت کیفیت تحصیلی و افزایش میزان صندلی‌های خالی دانشگاه‌ها شده گرفته تا آمار تلخ و شگفت فارغ‌التحصیلان بیکار و برهم خوردن تعادل در رشته‌های مورد درخواست آنها، اتفاقاتی که که هر کدامشان جای پژوهش‌های مستقلی را طلب می‌کند. به مناسبت روز دانشجو چند مورد از این آمارها را استخراج کرده‌ایم تا شاید بتوان شمایلی کلی از وضعیت دانشجویان در ایران را به دست آوریم.

بیکاری پس از دانشجویی

آخرین آمار رصد اشتغال فارغ‌التحصیلان آموزش‌عالی ایران مربوط به سال ۹۳-۹۲ است که نشان می‌دهد ۴۷ درصد این فارغ‌التحصیلان بیکار هستند. بیشترین بیکاری هم در آن سال در رشته‌های هنر، کشاورزی و البته فنی و مهندسی ثبت شده است اما آمار تازه‌تر را مرکز آمار ایران در پاییز ۹۹ منتشر کرده که در آن تعداد بیکاران حدود ۲ میلیون و ۴۳۵ هزار و ۷۱۷ نفر اعلام شده است. قسمت تلخ ماجرا اما اینجاست که به گواه آمارهای این مرکز سهم جمعیت بیکار فارغ التحصیلان آموزش‌عالی از کل بیکاران ۴۰/۲ درصد بوده است! با توجه به اینکه حدود ۴۰ درصد بیکاران کشور را فارغ التحصیلان دانشگاهی تشکیل می‌دهند این یعنی تعداد بیکاران فارغ التحصیل به روایت رسمی نزدیک به یک میلیون نفر بوده است.

دانشجوها را چه شد؟

روند تعداد کل دانشجویان آموزش‌عالی کشور نشان می‌دهد طی یک‌دهه گذشته تعداد دانشجویان ایرانی رو به کاهش است البته با بررسی روند ۱۰ سال گذشته در سال‌هایی مانند سال تحصیلی ۹۴-۹۳ شاهد افزایش تعداد دانشجویان هستیم. آمارهای موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش‌عالی وزارت‌علوم نشان می‌دهد در سال تحصیلی گذشته ۳ میلیون و ۱۸۲ هزار و ۹۸۹ دانشجو در دانشگاه‌های ایران تحصیل می‌کرده‌اند که از این میان بیش از یک میلیون و ۶۳۸ هزار دانشجو مرد و بیش از یک میلیون و ۵۴۴ هزار دانشجوی زن بوده‌اند. نکته قابل توجه اینکه در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ تعداد دانشجویان ایران ۴ میلیون و ۸۱۱ هزار و ۵۸۱ نفر بوده است. به این معنا که طی پنج سال گذشته بیش از ۱/۵ میلیون نفر از جمعیت دانشجویی کم شده است.

کارشناسی؛ پر جمعیت‌ترین مقطع

سهم دانشجویان کارشناسی همچنان با فاصله نسبت به مقاطع دیگر بیشتر است. در سال تحصیلی گذشته یک میلیون و ۹۹۰ هزار نفر یعنی ۶۳/۵۳ درصد کل دانشجویان در دوره کارشناسی محصول به تحصیل بوده‌اند، ۵۱۳ هزار نفر معادل ۱۶/۱۳ درصد دانشجوی کارشناسی‌ارشد هستند، ۴۳۶ هزار نفر معادل ۱۳/۷۱ درصد در دوره کاردانی، بیش از ۱۴۷ هزار نفر یعنی ۴/۶۳ درصد در دوره دکترای تخصصی و بیش از ۹۵ هزار نفر معادل ۳ درصد در دوره دکترای حرفه‌ای مشغول به تحصیل هستند. دانشجویان دکترای تخصصی در حالی بیش از ۴ درصد کل دانشجویان سال گذشته را تشکیل می‌دهند که سال ۹۰ این دانشجویان فقط یک درصد کل دانشجویان ایران بودند.

محبوب مثل علوم انسانی

حجم قابل توجهی از دانشجویان ایران در رشته علوم انسانی در حال تحصیل هستند و این تناقض شگفتی با میزان بیکاران این رشته دارد. این در حالی است که بیشترین داوطلبان چند سال اخیر در حالی مربوط به رشته علوم تجربی بوده که دانشجویان کنونی این رشته جزو کم‌ترین‌ها هستند. ۴۹/۴ درصد از کل دانشجویان ایران در رشته علوم انسانی تحصیل می‌کنند، ۲۵/۵ درصد آنها مشغول تحصیل در رشته‌های فنی و مهندسی هستند، ۷/۶ درصد در رشته علوم پزشکی، ۷/۳ درصد در رشته‌های هنر، ۶/۵ درصد در رشته‌های علوم پایه و ۳/۷ درصد در رشته‌های علوم کشاورزی و دامپروری مشغول به تحصیل هستند؛ ظرفیت پذیرش دانشجویان رشته‌های مختلف یک‌دهه است که محل چالش بوده و بسیاری معتقدند کمبود کنونی پزشک عمومی در ایران حاصل نبود تعادل این ظرفیت‌هاست.

چه خبر از روان دانشجو؟

ورود به محیط دانشگاه را برابر با ورود به یک دوره تازه‌ای از زندگی می‌دانند، همین ناشناختگی برای بسیاری از دانشجویان همراه با اختلالات روانی بوده است. آنچه تحقیقات گذشته نشان می‌دهد دانشجویان در حال حاضر حداقل ۵ برابر بیش از دانشجویان ۱۰ سال قبل مبتلا به بیماری‌های سلامت روان هستند. آمارهای مربوط به مراجعه دانشجویان به مراکز مشاوره نشان می‌دهد افسردگی، اضطراب، اختلال خواب و اختلال کم‌توجهی از رایج‌ترین موارد مراجعه دانشجویان به مراکز مشاوره دانشگاه‌های تهران بوده است؛ البته که این آمارها مربوط به پیش از دوران فراگیری کروناست و قطعا پس از فراگیری این اختلالات بیشتر شده است، در یک فقره نمونه آماری باید بدانیم دانشجویان ایران در حالی سال تحصیلی تازه را آغاز کرده‌اند که بیش از یک سوم آنها یکی از افراد خانواده خود را به واسطه کرونا از دست داده‌اند!

ایران رکورددار دانشگاه‌داری

در ایران ۲ هزار و ۶۴۰ دانشگاه وجود دارد که از این میان سهم وزارت علوم از جمعیت دانشجویی ۶۸ درصد و سهم دانشگاه آزاد ۳۲ درصد است. این در حالی است که چین فقط ۲ هزار و ۴۸۱ و هند فقط هزار و ۶۲۰ دانشگاه دایر کرده است. این تعداد دانشگاه، حدود ۵ هزار میلیارد تومان از بودجه کل کشور را می‌بلعد و نزدیک به ۵۰ درصد از جمعیت بیکار کشور را تولید می‌کند نکته دیگر اینجاست که درنهایت بدنه اداری ایران نخبگان را به حاشیه می‌راند و متوسط‌ها و فارغ‌التحصیلان رشته‌های غیرمرتبط را به خود جذب می‌کند. تعداد دانشگاه‌ها در اغلب کشورهای پیشرفته جهان زیر ۵۰۰ دانشگاه است به‌طوری که آلمان ۴۱۲، انگلیس ۲۹۱، کانادا ۳۲۹، ایتالیا ۲۳۶ و هلند ۴۲۳ دانشگاه دارند. این درحالی است که برخی کشورهای اروپایی نظیر نروژ، سوئد، دانمارک، فنلاند و... زیر ۱۰۰ دانشگاه تاسیس کرده‌اند.

در چه دانشگاهایی درس می‌خوانند؟

آمارهای موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی نشان می‌دهد ۲۰/۲ درصد معادل ۶۸۲ هزار و ۱۹۰ دانشجو در دانشگاه‌های وابسته به وزارت‌علوم، ۱۳/۴ درصد معادل ۴۵۰ هزار و ۵۷۰ نفر در دانشگاه پیام‌نور، ۹/۴ درصد معادل ۳۱۵ هزار و ۸۹۸ نفر در دانشگاه جامع علمی-کاربردی، ۴/۶ درصد معادل ۱۵۴ هزار و ۸۵۰ نفر در دانشگاه فنی‌وحرفه‌ای، ۱/۳ درصد معادل ۴۲ هزار و ۸۱۴ نفر در دانشگاه فرهنگیان، ۶/۱ درصد معادل ۲۰۶ هزار و ۷۷۱ نفر در دانشگاه‌های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ۰/۷ درصد معادل ۲۴ هزار و ۶۲۷ نفر در دانشگاه‌های دستگاه‌های اجرایی، ۳۵/۶ درصد معادل یک میلیون و ۱۹۹ هزار و ۷۴۱ نفر در دانشگاه آزاد اسلامی، همچنین ۸/۸ درصد معادل ۲۹۵ هزار و ۹۲۷ نفر در موسسات آموزش عالی غیردولتی غیرانتفاعی مشغول به تحصیل هستند.

بیشترین دانشجویان مهاجر

دانشجویان دانشگاه‌های شریف، صنعتی اصفهان، تهران، صنعتی امیرکبیر، علم‌وصنعت و فردوسی مشهد بیشترین مراجعه را به وزارت‌علوم برای تحصیل در خارج از کشور دارند. ناصر مطیعی، مدیرکل وقت امور دانشجویان در سال گذشته گفته بود که سالانه حدود ۴۰ تا ۴۵ هزار نفر از دانشجویان دانشگاه‌های دولتی به دنبال تایید مدرک برای ترجمه و ادامه تحصیل در خارج از کشور هستند که بیشتر این دانشجویان در مقاطع تحصیلی دکتری و فوق لیسانس هستند. این آمارها نشان می‌دهد برعکس آن چیزی که طرفداران آموزش عالی رایگان ادعا می‌کنند، این دانشگاه‌های دولتی هستند که بالاترین آمار فرار مغزها را به خود اختصاص می‌دهند و دلیل آن هم کیفیت بالاتر این دانشگاه‌ها و بالابودن شانس پذیرش دانشجویان آنها از سوی دانشگاه‌های کشورهای توسعه یافته است.

مقصد دانشجویان مهاجر کجاست؟

تعداد دانشجویان ایرانی خارج از کشور با افزایش کل جمعیت دانشجویان کشور و نیز افزایش جمعیت دانشجویان بین‌المللی در جهان، روند صعودی داشته و از تراز ۱۹ هزار دانشجو در سال ۲۰۰۳ میلادی به تراز ۵۶ هزار دانشجو در سال ۲۰۱۸ رسیده است. در میان گروه‌های مورد بررسی به ترتیب المپیادی‌ها با ۳۷/۲ درصد، مشمولان بنیاد ملی نخبگان با ۲۵/۵ درصد و رتبه‌های یک تا هزار آزمون سراسری با ۱۵/۴ درصد بیشترین درصد افراد مقیم خارج را به خود اختصاص داده‌اند. از سال ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۵ تعداد دانشجویان ایرانی در ۱۰ دانشگاه برتر آمریکا با اندکی افزایش همراه بوده و از ۲۰۱ نفر در سال ۲۰۱۳ به ۲۴۰ نفر در سال ۲۰۱۵ رسیده است. از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۸ تعداد دانشجویان ایرانی در ۱۰ دانشگاه برتر آمریکا نیز کاهش اندکی یافته و از ۲۴۰ دانشجو به ۲۲۹ دانشجو در سال ۲۰۱۸ رسیده است.

یادداشت:
علی آهون‌منش
رئیس اتحادیه دانشگاه‌ها و مؤسسات غیرانتفاعی

نبض زندگی در دانشگاه می‌زند

مهم‌ترین مساله‌ای که این روزها دانشگاه‌ها و مخصوصا دانشجوهای کشور با آن روبه‌رو هستند فرادرسی است. لازم به یادآوری است که سطح علمی دانشجویان در روزهای شیوع ویروس کرونا دچار افت بیشتری شده، چراکه رعایت پروتکل‌ها سبب شد کلاس‌های درس و کارگاهی به درستی برگزار نشود. این درحالی است که حضور در دانشگاه و تشکیل کلاس‌های درس می‌تواند باعث ارتباط موثر بین استاد و دانشجو شود.

نباید فراموش کرد که دانشگاه فقط محل علم‌آموزی نیست و جلوه‌ای از همه اتفاقات جامعه از جمله مسائل اجتماعی، فرهنگی و سیاسی است. با حضورنیافتن دانشجویان در کلاس‌های درس آنها فرصت رشد در مسائل مختلف را از دست می‌دهند. در واقع شیوع کرونا و تعطیلی کلاس‌های حضوری سبب شد نگرانی نسبت به ضعف‌های دانشجویان در جنبه‌های مختلف مثل مسائل اجتماعی، فرهنگی و سیاسی بیشتر شود.

بنابراین این روزها مدیران و اساتید دانشگاه‌ها نگران افت سطح آموزشی و نیز کاهش رشد مسائل فرهنگی، اجتماعی و سیاسی دانشجوها هستند.

در چند روز اخیر اخبار زیادی درباره برگزاری کلاس‌های حضوری در دانشگاه‌ها شنیده می‌شود و اینها خبرهای خوبی برای جامعه علمی کشور است.

حالا که بسیاری از مدارس، آموزشگاه‌ها، ادارات و نیز مراکز خرید بازگشایی شده‌اند و شرایط تقریبا به حالت اول بازگشته زمان بازگشایی دانشگاه‌هاست. هرچند که وزیر علوم تاکید کرده که امتحانات دانشگاه‌ها به‌صورت حضوری برگزار خواهد شد اما برگزاری کلاس‌های درس به‌صورت حضوری نیز لازم است. تاکنون بیش از ۴۷ میلیون نفر در کشور در برابر ویروس کرونا واکسینه شده‌اند، هرچند که آمار دقیقی از واکسیناسیون دانشجویان وجود ندارد اما قشر فرهیخته دانشجو حتما واکسن تزریق کرده‌اند؛ بنابراین در شرایطی که آمار واکسیناسیون تا حدودی قابل قبول است و بسیاری از افراد جامعه نیز واکسن تزریق کرده‌اند برگزاری کلاس‌های درس در دانشگاه‌ها می‌تواند جزو اولویت‌های مدیران وزارت علوم قرار گیرد. باید درنظر گرفت که ویروس کرونا شبیه به ویروس آنفلوآنزاس بنابراین باید سبک‌زندگی را در برابر این ویروس تغییر دهیم. در اواخر قرن ۱۹ هم پاندمی آنفلوآنزا جان حدود ۵۰ میلیون نفر را گرفت. با این وجود زندگی بشر به شکل عادی ادامه پیدا کرد.

آن‌طور که متخصصین حوزه سلامت می‌گویند زندگی با ویروس‌ها و مخصوصا ویروس کرونا ادامه خواهد داشت.

به این ترتیب با تغییر سبک‌زندگی و رعایت پروتکل‌های بهداشتی می‌توان کلاس‌های درس را حضوری برگزار کرد.

حق با شماست

info@jamejamOnline.ir
روابط عمومی: ۲۳۰۰۴۴۴۴

 # آسفالت- فرجام
خانوردی از تهران:
آسفالت خیابان فرجام تا هنگام بسیار خراب و پر از چاله و دست‌انداز است. لطفا رسیدگی شود.

 # سهام- عدالت
گودرزی از کرج:
میلیون‌ها ایرانی دارای سهام‌عدالت هستند و سال‌هاست به علت تصمیمات بد برای فروش توسط مسؤولان از واگذاری سهام خود محروم مانده‌اند.

 # پله- بعثت
طاهری از تهران:
پله‌های برقی بیمارستان بعثت و قصرفیروزه در بزرگراه بسیج یا خراب است یا از ساعت ۸ صبح به بعد فعال می‌شوند. با توجه به تردد بسیار زیاد شهروندان چرا به این موضوع رسیدگی نمی‌شود؟

 # حقوق- بازنشسته
یک بازنشسته:
از سال ۹۵ تاکنون هنوز تصمیمی درباره همترازی حقوق و مزایای بازنشستگان لشکری، کشوری و تامین‌اجتماعی اتخاذنشده و قرار نیست تصمیمی دراین‌باره گرفته شود؟

 # ورودی- باقرشهر
گل‌آرا از تهران:
بستن ورودی‌های باقرشهر باعث ایجاد ترافیک در دوربرگردان انتهای اتوبان رجایی شده که بهتر است در این مورد تجدیدنظر شود.

 # توقف- میرداماد
قویدل از تهران:
توقف خودروهای باری برای تخلیه‌بار سوپرمارکت‌ها در کوچه‌های خیابان وزیری‌پور و حصاری در میرداماد باعث سدمعبر و مانع تردد خودروهای دیگر می‌شود. علاوه بر آن تمرکز بسیاری از صرافی‌ها در این منطقه با توجه به نوسات ارزی این روزها باعث تجمع خودروها در لاین اصلی بلوار شده و باعث ایجاد ترافیک بسیار سنگینی در این منطقه شده است.

 # دست‌انداز- بزرگراه
نوری از تهران:
قسمت‌هایی از آسفالت اتوبان یاسینی جنوب، لکه‌گیری و ترمیم شده که این کار به بدترین شکل ممکن انجام شده است؛ آنقدر که باعث ایجاد دست‌اندازهای بد شده است.

 # تصادف- بلوارسربازان
تبریزی از تهران:
چرا در بلوار شهید سربازان به جای نصب دوربین کنترل سرعت، سرعت‌گیر نصب شده تا باعث کاهش ناگهانی سرعت خودروها شود؟ این اتفاق باعث رخ‌دادن تصادفات می‌شود.